

Związek Harcerstwa Polskiego
Kraj Instruktorów Harcerskich
"Zawisza"

Lublin dnia 27 października 1980 r.

O ś w i a d c z e n i e

Kraj Instruktorów Harcerskich "Zawisza" solidaryzuje się z powołanym w dniu 26 października 1980 r. w Warszawie ogólnopolskim Porozumieniem Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego.

1. Deklarujemy nasze poparcie dla żądań określających program odnowy ZHP wysuniętych w "Liście Otwartym Instruktorów Harcerskich ze Środowiska Krakowskiego".
2. Wszystkich instruktorów harcerskich środowiska Lubelskiego, którzy uznają za słuszne żądania zawarte w "Liście Otwartym Instruktorów Harcerskich ze Środowiska Krakowskiego" wzywamy do otwartego wyrażenia swego poparcia dla tych żądań.
3. Wszystkich instruktorów pragnących zjednoczyć swe wysiłki o odnowę Harcerstwa w ramach ogólnopolskiego "Porozumienia Instruktorów Harcerskich im. A. Małkowskiego" prosimy o bezpośrednie skontaktowanie się z przedstawicielami K.I.H. "Zawisza".

C z u w a j !

Za Radę Kręgu
Przewodniczący KIH "Zawisza"
[Podpis]
hm. Michał Bobrzyński
zam. Lublin ul. Dąleby 22/2

Podpisy członków Kręgu Instruktorów Harcerskich "Zawisza"
na odwrocie oryginału.

archiwum

Związek Harcerstwa Polskiego
Kraj Instruktorów Harcerskich
"Zawisza"

12

Lublin dnia 27 października 1980 r.

List otwarty do uczniów szkół średnich

Koleżanki i Koledzy !

Od kilkunastu tygodni Kraj nasz przeżywa gwałtowny proces odnowy ducha i form życia społecznego. Dorosłe społeczeństwo nie tylko żąda reform i odnowy stylu życia społecznego, gospodarczego, oświaty i kultury, ale czynnie podejmuje wysiłki zmierzające do osiągnięcia tego celu i tworzy instytucjonalne gwarancje dla swych zdobyczy. W tym ogólnopolskim procesie odrodzenia zabrakło dotychczas głosu harcerzy. ZHP do tej pory nie sformułował jeszcze swego programu odnowy, nie odciął się wyraźnie od zaistniałych w minionych latach wypaczeń ducha i stylu harcerskiego działania, nie stworzył warunków dla autentycznej aktywizacji samej młodzieży harcerskiej w określeniu nowego kształtu jej organizacji.

Pragniemy, by Harcerstwo było jedną z form społecznego działania młodzieży. By było autentycznym, w pełni samodzielnym ruchem Młodzieży, a nie szkolną organizacją dla uczniów. Pragniemy przywrócenia Harcerstwu jego dawnego, uświęconego 70-letnią tradycją kształtu ideowego, programowego, metodycznego i organizacyjnego szczególnie silnie wypaczonego w ostatnich latach. Pragniemy, by Prawo Harcerskie stało się rzeczywistym wskazaniem naszych życiowych ideałów, by nie było stale lekceważone i zapomniane. By stało się kodeksem w pełni obowiązującym zarówno szeregowych harcerzy jak i instruktorów najwyższych nawet instancji. Walczymy o przywrócenie tradycyjnych form i stylu harcerskiego działania. Szczególnie o przywrócenie tradycyjnych drużyn męskich i żeńskich tworzonych niezależnie od struktury klas szkolnych, o tradycyjny mundur harcerski, o zajęcia wynikające z naszych rzeczywistych potrzeb i dążeń, o przygotowywane i w pełni realizowane przez samych harcerzy niewielkie obozy drużyn. O taki program stoimy, by były one dla harcerzy mobilizującą do wszechstronnej życiowej aktywności "wysoką poręczką", której pokonanie przynosi radość i satysfakcję, stając się powodem uzasadnionej dumy i wiary we własne siły. Żądamy autentycznej i rzetelnie przygotowanej kadry instruktorskiej, która treść i styl harcerskiego działania zna z własnych doświadczeń, a nie jedynie z teoretycznych kursów. Chcemy wreszcie

harcerstwa rzeczywiście, a nie tylko deklaratywnie tolerancyjnego dla różnorodnych ludzkich przekonań i postaw światopoglądowych. Szczególnie walczymy o uznanie w ZHP praw młodzieży wierzącej do zaspakajania własnych potrzeb religijnych.

Koleżanki i Koleżki !

Zwracając się do Was pragniemy ukazać Wam Waszą rolę i miejsce w tworzeniu Waszej uczniowskiej, młodzieżowej rzeczywistości, której Harcerstwo winno być jednym z elementów. Kształt tej rzeczywistości w pierwszym rzędzie zależy od Was, od Waszej woli działania, od zdecydowania i umiejętności określenia swych własnych celów, od Waszej dojrzałości i taktu w kontakcie z rodzicami, z władzami szkolnymi, ze starszym społeczeństwem.

Zwracamy się dziś do Was o poparcie programu odnowy Ruchu Harcerskiego. W dniu 26 października 1980 r. powstało w Warszawie ogólno-polskie Porozumienie Instruktorów Harcerskich im. A. Małkowskiego. Przyjęło ono za płaszczyznę swego działania żądania zawarte w "Liście ótwartym Instruktorów ZHP ze Środowiska Krakowskiego". Przekazujemy do Waszej wiadomości zarówno komunikat o utworzeniu się Porozumienia Instruktorów Harcerskich jak i list Środowiska krakowskiego. Zapoznajcie się z ich treścią. Jeśli postulaty zawarte w naszym liście do Was i w przekazanych Wam dokumentach uznacie za słuszne dajcie otwarty wyraz swego dla nich poparcia. Sformułujcie własną wizję potrzebnych reform i zmian lub też podpiszcie się pod żądaniami krakowscy wyrażając jednocześnie poparcie dla działań i programu Porozumienia Instruktorów. Podpisane przez uczniów danej szkoły dokumenty wyślijcie na adres Głównej Kwatery ZHP - Warszawa ul. Konopnickiej 6, lub przekażcie miejscowym władzom harcerskim zaznaczając, że jest to Wasz głos w dyskusji przedzjazdowej. Duplikaty swych listów /również podpisane/ przekażcie na ręce Przewodniczącego Kręgu "Zawisza" - hm. Michała Bobrzyńskiego zam. Lublin ul. Dąleby 22/2 - zostaną one przekazane do archiwum Porozumienia i pozostaną jako świadectwo Waszej aktywności.

Druhnny i Druhowie zainteresowanych współpracą z nami zapraszamy do bezpośredniego nawiązania kontaktu z Kręgiem Instruktorów Harcerskich "Zawisza". Jesteśmy gotowi służyć Wam, na miarę naszych możliwości wszechstronną pomocą w Waszej harcerskiej pracy.

C Z U W A J !

Rada Kręgu Instruktorów Harcerskich "Zawisza"

archiwum

List Porozumienia Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego.

Druhnny i Druhowie

Podjmując służbę instruktorską mieliśmy świadomość tego czym dla nas i dla młodzieży jest Harcerstwo. Jednak działalność nasza, w której pragniemy kontynuować wypracowane w 70-letniej historii Naszego Ruchu ideały, metody działania i styl życia nie znajdują warunków dla ich realizacji. Przytłacza nas zakłamanie, centralizm i akcyjność działań organizacji stanowiące zaprzeczenie całej tradycji Harcerstwa. Jałowość konferencji instruktorskich, prasy i wydawnictw harcerskich nie sprzyjają dyskusjom i inicjatywom. Lekceważenie Prawa Harcerskiego, łamanie zasad statutowych oraz Karty Praw i Obowiązków Instruktora ZHP zachwiało autentyczność wychowawczej atmosfery. Dziś, gdy mówi się otwarcie o źródłach negatywnych zjawisk w życiu społecznym i działa w celu przywrócenia właściwej treści zasadom fundamentalnym, a nadto w poczuciu świadomości, że wiele poczyną naszej organizacji mijają się z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi, głównie młodzieży uważamy, że nikt nie może nas zwolnić od troski o przyszłość Harcerstwa w naszym Kraju.

W dniach 25 i 26 października 1980 roku odbyło się w Warszawie spotkanie instruktorów harcerskich z różnych środowisk Polski. Uczestnicy spotkania postanowili połączyć wysiłki wielu środowisk zmierzające do odnowy Harcerstwa. W tym celu stworzono :
POROZUMIENIE INSTRUKTORÓW HARCERSKICH IM. ANDRZEJA MAŁKOWSKIEGO.

Wzywamy wszystkie środowiska harcerskie do włączenia się w tę działalność. Za podstawową płaszczyznę naszych żądań przyjmujemy

Jemy "List Otwarty Instruktorów ZHP ze środowiska Krakowskiego".
 Proponujemy, by poszczególne środowiska, jednocześnie swoje wysiłki
 powoływały Kręgi Instruktorskie im. Andrzeja Małkowskiego - wzorując
 swoją działalność na modelu Kręgu Warszawskiego.

Druhny i Druhowie

Połączmy starania by ZHP stał się naszą organizacją, przysparzającą Polsce nowe zastępy dobrych ludzi i prawych obywateli.

Warszawa dnia 26 października 1980 r.

List podpisali :

- huf. Katowice - pfm. Anna Gadomska z XXI Kadrowego Szczepu "Omega"
 - pfm. Swiatosław Krzeszowski -"-
 - pfm. Marek Wójcicki -"-
 - pfm. Katarzyna Unger -"-
- huf. Kraków Krowodrza
 - hm. Stanisław Mitkowski
 - pfm. Krzysztof Żero
 - org. Bogdan Żero
- huf. Kraków Śródmieście
 - hm. Barbara Kawecka
 - hm. Stanisław Krawczyński
 - hm. Krzysztof Krzyżanowski
 - hm. Kazimierz Wiatr
- huf. Lublin - hm. Michał Bobrzyński z Kręgu Instr. Harcerskich "Zawisza"
 - pfm. Krzysztof Stanowski -"-
- huf. Poznań Grunwald
 - pfm. Jan Cielichowski
 - hm. Piotr Stawicki
- Chor. Warszawski
 - hm. Stanisław Czopowicz ze Środow. Kręgu Instr.
 - hm. Grzegorz Nowik
 - hm. Andrzej Suchocki
 - pfm. Leszek Truchlewski
- huf. Gliwice - pfm. Joanna Januszczyńska
 - pfm. Dariusz Gorczyński
- huf. Makopane - hm. Piotr Bąk z V Szczepu "Hyrny"
 - pfm. Jacek Bąk -"-
 - pfm. Kinga Łosińska -"-

LIST OTWARTY INSTRUKTORÓW ZHP ZE ŚRODOWISKA KRAKOWSKIEGO

W całym kraju trwają dyskusje na temat przeobrażeń zachodzących w naszym życiu społecznym. Krakowska kadra instruktorska wyraża przekonanie, że w dyskusji tej nie zabraknie głosu naszego Związku.
 Wiedząc, że ZHP jest ważnym ogniwem we froncie wychowania dzieci i młodzieży, dążymy do tego, by harcerstwo było lepsze i aby spełniało oczekiwania społeczeństwa.

Chcemy zmian w trzech kierunkach :

1. Harcerstwo musi być organizacją wychowującą dzieci i młodzież, stojącą na gruncie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, realizującą cele tej Konstytucji - a nie organizacją polityczną dla dzieci i młodzieży.
2. Harcerstwo musi być organizacją demokratyczną w praktyce swego działania.
3. Harcerstwo musi być organizacją samodzielną, co musi znaleźć potwierdzenie w Statucie.

Żądamy, więc :

I. Samodzielności i niezależności ZHP

1. Wystąpienia z Federacji SZMP
2. Samodzielności programowej
3. Współpracy ZHP z innymi organizacjami młodzieżowymi na zasadach równości i partnerstwa.
4. ZHP powinien być partnerem szkoły w procesie wychowania dzieci i młodzieży. W swej działalności nie podlega szkole.
5. Usunięcia wstępu do Statutu ZHP.

II. Demokratyzacji i samorządności w ZHP

1. Realnie demokratycznych wyborów do wszystkich władz ZHP opartych na zmiennej ordynacji wyborczej gwarantującej równość, tajność i proporcjonalność głosowania.
2. Przywrócenia czynnego i biernego prawa wyborczego do władz Związku na zasadach wyłączności tylko instruktorom mianowanym, po zobowiązaniu instruktorów.
3. Przyznania ustępującym radom prawo proponowania nie więcej niż 1/3 kandydatów statutowej ilości nowo wybieranej rady, pozostałe kandydatury zgłaszane winny być przez wyborców z sali bez ograniczeń.
4. Jedyną, ostateczną instancją zatwierdzającą wybór funkcyjnych winna być wybierająca Rada. Na decyzję tą nie mogą mieć wpływu władze administracyjno-polityczne.
5. Zlikwidowania niedemokratycznych praktyk powoływania w skład Rady wszystkich szczebli ZHP instruktorów nie pochodzących z wyboru.
6. Rozdzielenia ciał ustawodawczych od wykonawczych /np. komendant hufca nie może z urzędu przewodniczyć Radzie/. Rady winny wybierać swych przewodniczących.
7. Systematycznego rozliczania przedstawicieli rad hufców, chorągwi i NRH przez wyborców.
8. Skrócenia kadencji rad hufców i chorągwi do lat dwóch.
9. Podejmowania uchwał przez głosowanie w sposób tajny tylko na wniosek co najmniej 10% obecnych, uprawnionych do głosowania.
10. Programowania prac Związku w oparciu o inicjatywę jednostek podstawowych /druhyn, szczepli, hufców/.

III. Powszechności, dobrowolności, tolerancji religijnej

1. Likwidacji tzw. obowiązkowego procentu zorganizowania młodzieży w szkołach.
2. Zniesienia praktyk organizowania obowiązkowych zajęć harcerskich w ramach zajęć szkolnych.
3. Zagwarantowania nie-narzucania nikomu w Związku światopoglądu, uznawania zasady tolerancji religijnej i nie ograniczania swobód w tej dziedzinie zgodnie z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

IV. Kadra

1. Każdy instruktor Związku powinien być przykładem postępowania zgodnego z Prawem i Przyrzeczeniem Harcerskim
2. Należy przywrócić, jako kardynalną zasadę, społeczny charakter pracy instruktorów ZHP - z wyłączeniem niezbędnego personelu biurowo-finansowego.
3. zatrudnianie instruktorów na etatach i ryczałtach nie powinno być łączone z funkcjami pochodzącymi z wybozu.
4. Wszelkie pobory wypłacane instruktorom etatowym muszą pochodzić z budżetu ZHP.
5. Wyłanianie kadry instruktorskiej powinno następować spośród harcerzy po Przyrzeczeniu, tylko poprzez ich praktyczną działalność w drużynach i szczeblach.
6. Należy wprowadzić obowiązkową, coroczną weryfikację instruktorów poprzez zaliczanie służby instruktorskiej przez odpowiednie instancje Związku.
7. Należy przepracować regulamin przyznawania stopni instruktorskich. Podstawowym warunkiem przyznania powinna być faktycznie posiadana wiedza i umiejętności instruktorskie. Konieczny jest bezpośredni sprawdzian tej wiedzy przed przyznaniem stopnia.
8. Należy zmodyfikować programy kursów instruktorskich uwzględniając większą ilość praktycznych zajęć z metodyki.
9. Należy stworzyć możliwości ulgi kadry instruktorskiej w akcji obozowej poprzez prawne i praktyczne zapewnienie jej urlopow społecznych.
10. Zapewnić pełną realizację Karty Praw i Obowiązków Instruktora.

V. Metodyka

1. Przywrócić jedność organizacyjną, metodyczną i programową Związku /metodyka i nazewnictwo harcerskie w drużynach działających na terenie szkół ponadpodstawowych/.
2. Przywrócić tradycyjne, jednolite umundurowanie harcerskie i instruktorskie w całym Związku.
3. Przekształcić całą oficjalną metodykę pracy z uwzględnieniem 70-letniej tradycji Związku i potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży. Wwrócić w tym względzie szczególną uwagę na regulaminy stopni i sprawności.
4. Przywrócić pierwotne brzmienie Hymnu ZHP.
5. Usunąć z programu ZHP akcje i zadania fikcyjne, nierealne w pracy z młodzieżą, a obliczone tylko na efekt propagandowy/ np.: Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie współczesnym, Turniej Wiedzy Obywatelskiej, samoocena, Operacja Bieszczady 40, itp./
6. Zaprzestać patronatu Związku nad akcjami typu Uniwersytet Młodych Racjonalistów, Azymut Bita Katowice, Akcja Wisła.
7. Zaprzestać organizowania wielkich obozów gdyż jedynie małe obozy mogą wypełnić zadania wychowawcze.

VI. Informacja

1. Zapewnić odpowiednią propagandę ZHP w środkach masowego przekazu podlegającą kontroli władz Związku.
2. Zapewnić wszystkim jednostkom organizacyjnym Związku podstawowych podległych metodycznych takich jak autorów jak J. Dargiel, J. Dąbrowski, A. Kamiński, Epiński, J. Parzyński, M. Wardęcki, Z. Wyrobek, W. Szczygieł, W. Szyryński, W. Nekrasz.
3. Przywrócić prasę metodyczną pionów programowych, dającą materiały metodyczne oraz treści zajęć, a to :
  - "Tichowe Wieści"
  - podobnie dla drużyn harcerskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych jakimi były w latach 1945-49 "Na Tropie" /"Świat Młodych oraz "Motywy" nie spełniają tych warunków/
4. Przywrócić "Wiadomości Urzędowe GK ZHP"
5. Przywrócić Wydawnictwo Harcerskie /np. Horyzonty/ podległe GK ZHP

VII. Finanse i kontrola wewnętrzna

1. Uprościć i przybliżyć do życia wszystkie przepisy finansowe i gospodarcze, oraz wydać je wraz z obowiązującymi instrukcjami.
2. Harctur i GSH powinno podlegać ZHP
3. Zapewnić realne możliwości pełnienia przez Komisje Rewizyjne szeroko pojętych funkcji kontrolnych.

VIII. Zwołać VII Zjazd ZHP przed nadzwyczajnym IX Zjazdem PZPR.

